

הנחיות למוסדות החינוך בעניין פעילות תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער המוכרים במוסדות החינוך

הוראת קבע מספר 0126 - החלפה
תוקף הוראה מ-1.7.2015

תחולה

בתי הספר היסודיים והעל-יסודיים מכל המגזרים

תמצית ההוראה

חוזר זה כולל את העקרונות שעל פעילות תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער המוכרים בבתי הספר להיות מושתתים עליהם, וכן את הדרכים לשיתוף פעולה בין משרד החינוך לבין תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער המוכרים בבתי הספר היסודיים והעל-יסודיים.

מטרתו של חוזר זה להפנות את תשומת לבו של מנהל בית הספר אל פוטנציאל העושר החינוכי הטמון בשיתוף תנועות הנוער וארגוני הנוער, יחד ולחוד, בפעילות החינוכית של בית הספר.

חוזר זה מבטל את סעיף 3-7.13 בחוזר הוראות הקבע סט/3(א), "הנחיות לפעילות תנועות הנוער במוסדות החינוך", שעסק רק בתנועות הנוער, ומוסיף הנחיות גם לגבי ארגוני הילדים והנוער המוכרים – ארגונים חינוכיים ארציים המיועדים לילדים ולנוער והפועלים לקידום מטרה חינוכית או חברתית בולטת בתחומי החינוך והחברה בישראל (ראה פירוט בס"ק 1.2 להלן).

הגורם האחראי

מנהל המחלקה לתנועות נוער, קהילה והגשמה, מינהל החברה והנוער

050-6283190

iritbr@education.gov.il

הוראות מבוטלות

• הנחיות לפעילות תנועות הנוער במוסדות החינוך מספר: 3-7.13

פורסמה בחוזר: סט/3(א) בתאריך: ד' בחשון תשס"ט, 02 בנובמבר

2008

- כניסת תנועות הנוער וארגוני הנוער לבתי הספר **מספר: 1-7.13**
פורסמה בחוזר: נח/5 בתאריך: ג' בטבת תשנ"ח, 01 בינואר 1998

הוראות קשורות

- תיקון סעיף 2 (סעיף המטרות) לחוק חינוך ממלכתי **מספר: 4-3.4**
פורסמה בחוזר: סא/2(א) בתאריך: ג' בתשרי תשס"א, 02 באוקטובר 2000

תוכן העניינים

2	1. הרציונל
2	2. דרכים לשיתוף פעולה בין משרד החינוך לבין תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער המוכרים
4	
4.....	2.1 בבתי הספר היסודיים
5.....	2.2 בבתי הספר העל-יסודיים
8	3. נספחים
8.....	נספח א: העקרונות להכרה בתנועות נוער לצורך בחינת זכאותן לתמיכה
8	נספח ב: העקרונות להכרה בארגוני הילדים והנוער לצורך בחינת זכאותם לתמיכה
12.....	
14.....	נספח ג: רשימת מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות

1. הרציונל

1.1 תנועת הנוער היא ארגון חינוכי ארצי המסייע ותורם לשימור ולפיתוח של ערכים חברתיים וממלכתיים והפועל בתפיסה חינוכית של "נוער מחנך נוער". היא מחנכת להזדהות עם ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית וליחס של כבוד לזכויות האדם, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת ולערכי חלוציות והגשמה כפי שהם באים לביטוי במגילת העצמאות. תנועת הנוער מחנכת לתפיסת עולם וחיים כולית התורמת לסביבה ולקהילה שהיא פועלת בהן, ומחנכת לאור ערכים ייחודיים מתוך מגמה להעצים את החניך כפרט וכחבר בקבוצה ותוך דגש על היות התנועה מסגרת של צעירים למען צעירים. תנועות הנוער הן גופים עצמאיים

הנתמכים על ידי משרד החינוך, ככל שהם עומדים בתנאים ובאמות המידה הקבועים במבחני התמיכה התקפים (על העקרונות להכרה בתנועות נוער ראה בנספח א להלן).

1.2

ארגון הילדים והנוער הוא ארגון חינוכי ארצי המיועד לילדים ולנוער, המקדם את ערכי ההתנדבות, המעורבות והתרומה לקהילה, והפועל בטווח גילאי כיתות א'-י"ב לקידום מטרה חינוכית או חברתית בולטת בתחומי החינוך והחברה בישראל. ההדרכה בארגוני הילדים והנוער יכול שתיעשה באמצעות מדריכים בוגרים או באמצעות מדריכים צעירים. ארגוני הנוער מחנכים ברוח עקרונות החינוך הבלתי-פורמאלי לפלורליזם, לסובלנות ולקבלת האחר ומקדמים את ערכיה של מדינת ישראל היהודית והדמוקרטית. ארגוני הילדים והנוער הם גופים עצמאיים הנתמכים על ידי משרד החינוך, ככל שהם עומדים בתנאים ובאמות המידה הקבועים במבחני התמיכה התקפים (על העקרונות להכרה בארגוני הילדים והנוער ראה בנספח ב להלן).

1.3

משרד החינוך מעודד את פעילותה של כל תנועת נוער מוכרת וכן מעודד את פעילותם של ארגוני הילדים והנוער המוכרים בבתי הספר, בתנאי שהפעילות תושתת על העקרונות האלה:
א. חיזוק החינוך הבלתי-פורמאלי תוך שקידה על חינוך האדם הצעיר על ידי פעולות חינוכיות, חברתיות ועיוניות ועל ידי פעולות ספורט, נופש ופנאי
ב. מימוש מטרות החינוך הממלכתי (מתוך חוזר הוראות הקבע א/2(א), סעיף 4-3.4):

- "לחנך אדם להיות אוהב אדם, אוהב עמו ואוהב ארצו, אזרח נאמן למדינת ישראל, המכבד את הוריו ואת משפחתו, את מורשתו, את זהותו התרבותית ואת לשונו;
- להנחיל את העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל ואת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות בין בני אדם ובין קהילות ועמים;
- לפתח את אישיות הילד והילדה, את יצירתיותם ואת כישרונותיהם השונים למיציא מלוא יכולתם כבני אדם החיים חיים של איכות ושל משמעות
- להעניק שוויון הזדמנויות לכל ילד וילדה ולאפשר להם להתפתח על פי דרכם וליצור אווירה המכבדת ומעודדת את השונה והתומכת בו;
- לטפח מעורבות בחיי החברה הישראלית, נכונות לקבלת תפקידים ולמלאם מתוך מסירות ואחריות, רצון לעזרה

הדדית, תרומה לקהילה, התנדבות וחתירה לצדק חברתי במדינת ישראל;

• לפתח יחס של כבוד ואחריות לסביבה הטבעית וזיקה לארץ, לנופיה, לחי ולצומח"

ג. חינוך הנוער לרעיון קיבוץ הגלויות, טיפוח הקשר עם חלקי העם היהודי בגולה וחתירה למיזוג גלויות בישראל

ד. הימנעות משיתוף חניכי התנועה או הארגון ומדריכיהם בפעילות מפלגתית.

2. דרכים לשיתוף פעולה בין משרד החינוך לבין תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער המוכרים

2.1 בבתי הספר היסודיים

א. משרד החינוך רואה חשיבות רבה בשיתוף פעולה ובראיית הרצף החינוכי בין בתי הספר וצוותי החינוך בהם ובין תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער, מדריכיהם וצוותי החינוך בהם, כדי לטפח בוגרים מעורבים, שותפים ואחראים בחברה.

ב. משרד החינוך יעודד את פעילות תנועות הנוער המוכרות וכן את פעילות ארגוני הילדים והנוער המוכרים בבתי הספר בדרכים האלה:

(1) רצוי כי בכל בית ספר יתמנה מורה לשמירת הקשר עם תנועות הנוער ועם ארגוני הילדים והנוער המוכרים (רכז חינוך חברתי). מורה זה יתאם וילווה את הפעילות של התנועות והארגונים בבית הספר, ובין היתר יזמן את מדריכי התנועות והארגונים לפגישה עם מנהל בית הספר ועם מורי הכיתות הגבוהות ויזמין את המורים להיכרות עם הפעילות החינוכית של התנועות והארגונים באופן שוויוני ואחיד.

(2) מומלץ כי במועצה הפדגוגית של בית הספר תינתן מפעם לפעם סקירה על פעולתם של תנועות הנוער ושל ארגוני הילדים והנוער המוכרים, ייערך דיון על חשיבותה של הפעילות בתנועות הנוער ובארגונים, ותימצאנה דרכים לעידוד פעולתם של התנועות והארגונים ולשיתוף פעולה בינם לבין בית הספר במקום. ראוי לשתף בדיונים אלו את נציגי תנועות הנוער והארגונים ביישוב באופן שוויוני ואחיד.

(3) שיחות על חשיבותם ועל מהותם של תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער תיערכנה בכיתות החל מכיתה א' של בתי הספר היסודיים, בשעת חינוך או בכל מסגרת זמן אחרת שיקצה בית הספר. כלל נציגי תנועות הנוער המוכרות ונציגי

ארגוני הילדים והנוער המוכרים המקיימים פעילות ביישוב יוזמנו לשיחות אלו.

(4) בית הספר יסייע לתנועות הנוער ולארגוני הילדים והנוער בגיוס חניכים חדשים מקרב תלמידיו ויעשה מאמץ להקצות זמן להצגה של התנועה והארגון מטרותיהם במהלך יום הלימודים ברבעון הראשון של שנת הלימודים.

(5) בית הספר לא ימנע מחניכי תנועות הנוער או מחניכי ארגוני הילדים והנוער להופיע בתלבושת התנועה או הארגון או לענוד את סמל התנועה או הארגון, ככל שהדבר עולה בקנה אחד עם כללי הלבוש הנהוגים בבית הספר.

(6) המדריכים יוכלו להיכנס לבית הספר למפגשים ולפעילויות עם חניכים בשעת הפסקות הגדולות ובתיאום מוקדם עם הנהלת בית הספר.

(7) הנהלת בית הספר תפנה את תשומת לבם של ההורים לעובדה שמתקיימת הסברה בכיתות על ערכם של תנועות הנוער ושל ארגוני הילדים והנוער, וכן על האפשרות של הצטרפות התלמידים לתנועות ולארגונים, כדי שההורים יוכלו לקבוע את עמדתם בנוגע להצטרפות ילדיהם.

(8) המורים יביאו בחשבון כי היום המוגדר לפעילות של תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער הוא יום שלישי או יום רביעי, לפי ההסדר המקומי, ויתחשבו בכך, במידת האפשר, בשיעורי הבית ובקביעת בחינות ומטלות לימודיות ליום המחרת.

(9) י"א באדר נקבע כיום פעילות מרכזי של תנועות הנוער. ביום זה ישוחררו מהלימודים בבית הספר חברי תנועות הנוער המעוניינים להשתתף (בהסכמת ההורים ובאישור מנהל בית הספר) בעלייה לתל חי ולביריה או בכינוסים ארציים שיאורגנו על ידי תנועות הנוער.

(10) ט"ו בשבט הוא יום מרכזי נוסף שבו תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער מקיימים פעילות. חברי התנועות והארגונים שירצו להשתתף (בהסכמת ההורים ובאישור מנהל בית הספר) באותם ימים בנטיעות או בכינוסים ארציים שיאורגנו על ידי תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער ישוחררו מהלימודים בבית הספר.

2.2 בבתי הספר העל-יסודיים

א. משרד החינוך מעודד את פעילותם של תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער גם בבתי הספר העל-יסודיים, ומבקש מהנהלות בתי הספר לשתף פעולה עם נציגי התנועות והארגונים ולעודד את הצטרפות התלמידים אליהם ואת השתתפותם הפעילה בפעולותיהם ולסייע להם ככל האפשר בגיבוש גרעיני שנת

- שירות וגרעיני נח"ל ובפעולות אחרות, בהתאם לבקשת תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער במקום, באופן שוויוני ואחיד.
- ב. להלן הנחיות לשיתוף פעולה בין משרד החינוך והנהלות בתי הספר העל-יסודיים ובין תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער המוכרים והפעילים ביישוב:
- (1) במועצות הפדגוגיות של בתי הספר ייערך דיון על מהותם ועל חשיבותם של תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער, ותגובשנה דרכים לעידוד פעילותם של תנועות הנוער והארגונים ולשיתוף פעולה בינם לבין בית הספר העל-יסודי. רצוי שנציגים של מועצת תנועות הנוער וארגוני הנוער יוזמנו לדיונים אלה.
 - (2) רכז החינוך החברתי-הקהילתי בבית הספר ילווה ויתאם את פעילות תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער בבית הספר ויסייע לשיתוף פעולה בנושאים חינוכיים-חברתיים ביזמת בית הספר או ביזמת התנועות והארגונים במקום.
 - (3) במרוצת השנה תיערכנה בכיתות שיחות על מהותה וחשיבותה של תנועת הנוער ועל חשיבות ארגוני הילדים והנוער לחברה הישראלית. השיחות תיערכנה בשעת חינוך, ביזמת מנהל בית הספר, רכז החינוך החברתי-קהילתי בבית הספר/מנחה מועצת התלמידים הבית-ספרית, מחנך הכיתה או מדריכי תנועות הנוער והארגונים, במועד שיקבע המנהל. לשיחות יוזמנו נציגי תנועות הנוער ונציגי ארגוני הילדים והנוער המוכרים.
 - (4) מומלץ כי מנהלי בתי הספר העל-יסודיים יימנעו מקביעת פעילות בחופשות הרשמיות במסגרת בית הספר שיש בה כדי להפריע להשתתפותם של תלמידים חברי תנועות הנוער והארגונים בפעילות התנועה או הארגון. תיאום מראש בין המנהלים למדריכים יוכל למנוע התנגשות בין הפעילויות.
 - (5) הימים המוגדרים לפעילות של תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער הם יום שלישי או יום רביעי, לפי ההסדר המקומי. המורים מתבקשים, במידת האפשר, להתחשב בקביעת בחינות ומטלות לימודיות ליום המחרת.
 - (6) המנהלים יתחשבו ביום הפעילות השבועי של תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער, שהוא יום שלישי או יום רביעי, לפי ההסדר המקומי, בבואם לקבוע פעילות חינוכית מעבר לשעות הלימודים הרגילות.
 - (7) תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער מקיימים באופן מסורתי כמה מפעלים חד-יומיים. מנהלי בתי הספר מתבקשים לשחרר מהלימודים באותם ימים תלמידים חברי תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער שירצו להשתתף

בפעילות המאורגנת על ידי תנועת הנוער או ארגון הילדים והנוער שהם משתייכים אליהם, בתנאי שניתנה הסכמת הוריהם.

אלה האירועים שתנועות הנוער מקיימות בהם מפעלים חד-יומיים:

- ט"ו בשבט – נטיעות
 - י"א באדר – יום העלייה לתל חי או לביריה
 - קונגרס תנועות הנוער ב"יד ושם"
 - יום תנועות הנוער הארצי/המקומי
 - מירוץ הלפיד היוצא ממודיעין בחנוכה
 - חג הסיג'ד, ב-כ"ט במרחשוון
 - יום ירושלים, ב-כ"ח באייר
 - אירועים נוספים באישור מנכ"ל משרד החינוך.
- אלה האירועים שארגוני הנוער מקיימים בהם מפעלים חד-יומיים:

- ט"ו בשבט – נטיעות
- חג הסיג'ד, ב-כ"ט במרחשוון
- יום ירושלים, ב-כ"ח באייר
- אירועים נוספים באישור מנכ"ל משרד החינוך.

(8) משרד החינוך רואה חשיבות רבה בשיגור משלחות של חניכי תנועות הנוער וארגוני הנוער לקהילות היהודיות בחו"ל לצורכי הסברה וחינוך ומשלחות לפולין. מומלץ לשחרר מלימודים את חניכי התנועות והארגונים היוצאים למשלחות אלו בהסכמת ההורים, בתנאי שיקבלו אישור מוקדם ממנהל החברה והנוער במשרדנו.

(9) בית הספר לא ימנע מחניכי תנועות הנוער וארגוני הילדים והנוער להופיע בתלבושת התנועה/הארגון או לענוד את סמל התנועה/הארגון, בתנאי שהדבר עולה בקנה אחד עם כללי הלבוש הנהוגים בבית הספר.

3. נספחים

נספח א: העקרונות להכרה בתנועות נוער לצורך בחינת זכאותן לתמיכה

תנאי סף חינוכיים-ערכיים

1. **חינוך ברוח עקרונות מגילת העצמאות:** על תנועת הנוער לחנך לערכים של התנדבות, עשייה ושירות למען הקהילה, החברה והמדינה, תוך התאמתם לסדר העדיפויות של החברה וכן לסולידריות חברתית, לשוויון הסיכוי, לשילוב קבוצות, לאהבת המולדת, לקשר לעם ולארץ המוצאים את ביטוים בחינוך לשירות צבאי או לשירות לאומי או בהתנדבות מובנית, רצופה ושיטתית של השכבה הבוגרת. תנועת הנוער צריכה לפעול מתוך קבלה שלמה של מערכת חוקי המדינה וכיבודם וכן תוך קבלתם של תקנות ונהלים והוראות חוזרי המנהל הכללי של המשרד, החלים על כל פעילות נוער מאורגנת במדינת ישראל. האחדות היא ערך חשוב ומרכזי בתפיסת העולם במדינת ישראל; לפיכך לא תוכר תנועה המונעת הצטרפות חניכים מטעמי עדה, דת או לאום.
 2. **קיום מוסדות דמוקרטיים:** על תנועת הנוער לקיים מנגנון דמוקרטי הן ברמה הארצית והן ברמת הסניף, כמפורט להלן:
(א) **ברמה הארצית** יקוים מנגנון דמוקרטי כדלקמן:
 - (1) תנועת הנוער תכונן מוסדות ארציים נבחרים כגון ועידה, מזכירות ארצית ומרכז הפועלים על פי חוקה ותקנות מחייבים.
 - (2) חברי המוסדות הארציים ייבחרו באופן דמוקרטי בסניפים ובקרוב חברי התנועה הבוגרים.
 - (3) המוסדות הארציים יורכבו מרוב של 70% לפחות של חניכים ומדריכים צעירים (מדריכים צעירים: תלמידי כיתות ט'-י"ב) שיהיו בעלי כוח הצבעה בשיעור זה.
 - (4) המוסדות הארציים יתכנסו פעם בשנה לפחות לדיונים ולקבלת החלטות תוך שימת דגש על העקרונות החינוכיים-ערכיים של תנועת הנוער.
 - (ב) **ברמת הסניף** על תנועת הנוער לכוון מועצת סניף הנבחרת בידי החניכים והשותפה בניהול הסניף.
3. **מעורבות, אחריות ומחויבות חברתית-קהילתית:** על תנועת הנוער לחנך למחויבות חברתית, לקבלת משימות החשובות למעגלים החברתיים שהפרט שייך אליהם ופועל בהם ולעידוד הסולידאריות עם מעגלים חברתיים אלו. עקרונות אלו ימצאו ביטוי גם בקשריו של סניף תנועת הנוער לארגונים הפועלים בקהילה, לרבות הרשות המקומית.

4. **סובלנות/יחס לאחרים, לשונים, כפרטים וכקבוצות:** על התנועה לחנך לכיבוד האדם, חירותו ותרבותו ולקבלת השונה.
5. **מימוש עצמי חברתי ואישי:** תנועת הנוער תפגיש את הפרט עם מגוון של הזדמנויות ומצבים שבאמצעותם הוא יוכל להכיר ולהפעיל חלקים שונים באישיותו כפרט וכחבר בקבוצה, לגלות את כישוריו ולתרגל את עצמו בתפקידים אישיים וחברתיים שאינם זמינים עבורו במסגרות חינוכיות אחרות.
6. **ייחודיות התנועה:** על תנועת הנוער להיות בעלת אידיאולוגיה מגובשת המגדירה את דרכה ואת יעדיה, הנבחנת ומתעדכנת מדי פעם במוסדותיה הנבחרים והמוצאת את ביטויה, הן ברמת ההצהרה, הן בתכניות ההדרכה והן ברמת הביצוע.
7. **קיום מאפייני פעילות בלתי-פורמאליים:** על תנועת הנוער לקיים פעולות המחזקות ומעמיקות את מאפייני הפעולה של החינוך הבלתי-פורמאלי, תוך שימוש בממדיו השונים: התנדבות, בחירה חופשית להצטרפות ולעזיבה, מגוון פעילויות רחב ומשתנה, יחסי שוויון וסימטריה בין החניכים לבין המדריכים, קיום טקסים ופעולות בעלי משמעות חברתית וערכית וקיום פעולות המאפשרות התנסות וכיוצא בכך.

תנאי סף ארגוניים

1. **תנועת הנוער היא ארגון בלתי תלוי של צעירים המחנכים צעירים,** בעל פריסת סניפים רחבה, הפועל דרך מרכז ושרשרת סניפים במקומות שונים ומגוונים ברחבי הארץ באמצעות פעילות חברתית מגוונת מבחינת תכנים ושיטות בלתי פורמאליות, הנעשית בעיקרה בקבוצות ושהחניכים נוטלים בה חלק פעיל. פעילות תנועת הנוער תהיה נפרדת לחלוטין ממערכת החינוך הפורמאלית. הפעילות תאורגן בקבוצות חינוכיות, כמפורט להלן:
 - (א) חניכים בשכבה הצעירה (גילאי כיתות ד' עד ח')
 - (ב) חניכים בשכבה הבוגרת (גילאי כיתות ט' עד י"ג) שחלקם מדריכים צעירים המתחנכים בעצמם בידי מדריכים בתנועת הנוער.
 הקבוצות החינוכיות תאורגנה לפי שכבת גיל או בשכבות רב-גילאיות, ובלבד שבכל סניף תפעלנה הן שכבה צעירה והן שכבה בוגרת בנפרד.
2. **על תנועת הנוער להיות רשומה כחוק כתאגיד הפועל שלא למטרות רווח.** כל פעילות תנועת הנוער, לרבות הפעלת כוח האדם הנדרשת לכך, תהיה מרוכזת בתאגיד הרשום ותבוא לידי ביטוי במסמכיו הכספיים. הוראת פסקה זו, לעניין ריכוז פעילות תנועת נוער במסגרת תאגיד אחד כאמור, תחול החל ביום א' בטבת התשס"ו (1 בינואר 2006).
3. **תנועת הנוער היא ארגון וולונטרי.** חבריה באים אליה ומשתתפים בפעילותה מתוך בחירה. אין יסוד מיוני בכניסה אליה, ואין ענישה ביציאה ממנה. אפשר לצאת מן התנועה ולחזור אליה לפי כללים שתקבע התנועה.

4. **הכשרה להדרכה ולהנהגה:** התנועה תקיים פעילות קבועה לעידוד נוער לתפקידי יזמה והנהגה, להכשרתם למילוי תפקידים אלה ולהנחייתם השוטפת בעת מילוי תפקידם. במסגרת זאת –
- (א) התנועה תקיים הכשרה לתפקיד מדריך צעיר שתכלול פיתוח המנהיגות והאחריות של המדריך והיכרות עם תכניות הדרכה, מתודיקה של הדרכה והתנסות אישית. תכנית ההכשרה תהיה בהיקף של 60 שעות לפחות ותיעשה במסגרת ארצית או מחוזית (לא סניפית). מחצית לפחות מתכנית ההכשרה תתקיים ברצף ימים, ובכל אחד מהם תימשך הפעילות 8 שעות לפחות; יתרת תכנית ההכשרה יכול שתועבר שלא ברצף, ובלבד שלא תפחת מ-4 שעות ביום. תנועה המעוניינת לקיים את תהליך ההכשרה ברצף של 6 ימים או יותר רשאית לעשות זאת. על מדריך צעיר לעבור הכשרה זו טרם כניסתו לתפקיד. בנוסף תכלול ההכשרה ליווי וחניכה של המדריכים הצעירים במהלך פעילותם, במפגשים של פעם בחודש לפחות. החונכים יהיו מדריכים ותיקים. תכנית ההכשרה תוגש לאישור מראש של המינהל.
- (ב) התנועה תפעיל מרכז הדרכה ראשי המפתח תכנים, פועל להפצתם ומקיים דיאלוג חינוכי מתמשך עם הסניפים. הפצת התכנים תהיה הן באמצעות חומרי הדרכה והן באמצעות סמינרים למדריכים ולחניכים שהיקפם הכולל לא יפחת מ-200 שעות בשנה. זאת על פי העיקרון של נוער מחנך נוער ותוך שמירה על מאפייני החינוך הבלתי-פורמאלי. מרכז ההדרכה יופעל בידי רכז הדרכה בהיקף של שליש משרה לפחות, ויכלול ציוד שיאפשר גם הכנת חומר לפעילות בידי מדריך בודד.
5. תנועת הנוער תבטח את חניכיה, את מדריכיה ואת מתנדביה לצורך כיסוי הסיכונים בכל פעילות התנועה.
6. תנועת הנוער תמסור נתונים לפי דרישותיו של המשרד ותיתן הסכמה בכתב שהמשרד או בא כוחו יאספו מידע אודותיה לצורך אימות הנתונים וביצוע הקצאות התמיכה. המשרד יקבע את התדירות של איסוף המידע לצורך יישום מבחנים אלה.
7. על התנועה לפעול לפי תכנית שתמציא למשרד, בהתאם להנחיות ולהוראות המתחייבות ממבחן זה.

תנאי סף כמותיים

1. **חניכים:** מספר החניכים בתנועת הנוער המשתתפים בפעילות במסגרת סניפים לא יפחת מ-2,500.
2. **מדריכים**
 - (א) **צעירים** (תלמידי כיתות ט'-י"ג): כעיקרון לא יפחת מספר המדריכים הצעירים בתנועה מ-125. מדריך צעיר ידריך קבוצה. קבוצה תוכל להיות מודרכת בידי 2 מדריכים צעירים לכל היותר.
 - (ב) **בוגרים** (אחרי שירות צבאי או לאומי או מעל גיל 20): כעיקרון יוכלו לפעול בכל סניף מדריכים בוגרים ביחס של מדריך בוגר אחד ל-

140 חניכים לפחות (כולל מדריכים צעירים) ולא יותר מ-5 מדריכים בוגרים בסניף.

3. **סניפי התנועה:** תנועת הנוער תפעיל 10 סניפים לפחות שיהיו פזורים ברחבי הארץ (בשלושת מחוזות המשרד לפחות), ו-4 מהם לפחות יהיו במחוז הדרום או במחוז הצפון או בשניהם.

4. **זמני פעילות הסניף:** על התנועה לקיים לחבריה פעילות סדירה וקבועה, בת 90 דקות, פעמיים בשבוע לפחות, בסניפים, וזאת במסגרת החינוך הבלתי-פורמאלי.

נספח ב: העקרונות להכרה בארגוני הילדים והנוער לצורך בחינת זכאותם לתמיכה

תנאי סף חינוכיים-ערכיים

- 1. ארגון הילדים והנוער יפעל לחנך ברוח עקרונות מגילת העצמאות:**
על ארגוני הילדים והנוער לחנך לערכים של התנדבות, עשייה ושירות למען הקהילה, החברה והמדינה. הארגונים נדרשים לפעול מתוך קבלה שלמה של מערכת חוקי המדינה וכיבודם וכן תוך קבלתם של תקנות ונהלים והוראות חוזרי המנהל הכללי של המשרד, החלים על כל פעילות נוער מאורגנת במדינת ישראל. האחדות היא ערך חשוב ומרכזי בתפיסת העולם במדינת ישראל; לפיכך לא יוכר ארגון ילדים ונוער המונע הצטרפות חניכים מטעמי עדה, דת או לאום.
- 2. הארגון יפעל עם ילדים ונוער ברוח החינוך הבלתי-פורמאלי:** על ארגוני הילדים והנוער לבסס את פעילותם החינוכית על טהרת ממדי החינוך הבלתי-פורמאלי הכולל קבוצה אורגנית שמתחנכת באופן רציף לאורך שנת פעילות עם מדריך קבוע (צעיר או בוגר). הפעילות תתבצע הן במסגרת מרכזי הפעילות והן מחוץ להם.
- 3. ארגון הילדים והנוער יהיה ארגון וולונטרי, המבוסס על בחירת החניכים אם להשתייך אליו:** השתתפות החניכים בפעילות הארגון תיעשה מתוך בחירה. לא יהיה יסוד מיוני בכניסה אליו ולא ענישה ביציאה ממנו. אפשר יהיה לצאת מהארגון ולשוב אליו בהתאם לכללים ולנורמות שהוא יקבע.
- 4. הארגון יפעל לחינוך לתחום ראשי אחד שהוא הוקם לשמו:** ארגוני הילדים והנוער יעמיקו את עולם הידע והזהות הערכית של הילדים ובני הנוער הפעילים במסגרתם, בנושא שהוא הליבה החינוכית של הארגון. הליבה החינוכית תהיה שזורה בכלל הפעילות החינוכית של הארגון ותבוא לידי ביטוי בתכנים, במפעלים ובפעילויות ובעשייה במעגלי החברה הישראלית בתחום חינוך זה.

תנאי סף ארגוניים

- 1. על ארגון הילדים והנוער להיות רשום כחוק כתאגיד הפועל שלא למטרות רווח.** כלל פעילות ארגון הילדים והנוער, לרבות הפעלת כוח האדם הנדרש לכך, תהיה מרוכזת בתאגיד הרשום ותבוא לידי ביטוי במסמכי הכספיים.
- 2. ארגון הילדים והנוער יהיה בפריסה ארצית רחבה:** על ארגון הילדים והנוער להיות בעל פריסת פעילות ב-3 מחוזות לפחות של משרד החינוך. הקלות לעניין הפריסה במחוזות יינתנו ברשות ועדת התמיכות לארגונים בעלי צביון או קהל אוכלוסייה ייחודי ומוגדר. פעילות ארגוני הילדים והנוער תתבצע דרך הנהגת הארגון, באמצעות שרשרת מרכזי פעילות ברחבי הארץ. הפעילות חייבת להיעשות בנפרד ממערכת החינוך הפורמאלית, בדגש על שעות הפעילות, אולם

- התקנה מאפשרת הישענות על התשתית הפיזית של מבני חינוך ובתי ספר לטובת פעילות ארגוני הילדים והנוער.
- הפעילות בארגוני הילדים והנוער מיועדת לחניכים בין השכבות של א'-י"ב. היא תבצע בקבוצות, בהתאם לשכבת הגיל, או בשכבות רב-גילאיות של לא יותר מ-3 שכבות גיל ברצף.
3. **הארגון יבטח את חניכיו, את מדריכיו ואת המתנדבים בו לצורך כיסוי הסיכונים בכל פעילויותיו.**
4. **הארגון ימסור נתונים לפי דרישותיו של המשרד וייתן הסכמה בכתב שהמשרד או בא כוחו יאספו מידע אודותיו לצורך אימות הנתונים וביצוע הקצאות התמיכה.** המשרד יקבע את התדירות של איסוף המידע לצורך יישום מבחנים אלה.
5. **על הארגון לפעול על פי תכנית שימציא בתחילת כל שנת פעילות למשרד, בהתאם להנחיות ולהוראות המתחייבות ממבחן זה.**
- תנאי סף כמותיים**
1. **חניכים:** מספר החניכים בארגוני הילדים והנוער המשתתפים בפעילות במסגרת מרכזי הפעילות השונים לא יפחת מ-1,000. בארגון ילדים ונוער המיועד לבעלי צרכים מיוחדים לא יפחת מספר החניכים מ-600.
2. **מרכזי פעילות של ארגון הנוער:** על ארגון הילדים והנוער להפעיל לכל הפחות אחת מבין 3 החלופות האלה:
- א. 7 מרכזי פעילות בכ-4 מחוזות של משרד החינוך ב-4 שכבות גיל ברצף
- ב. 12 מרכזי פעילות בכ-3 מחוזות של משרד החינוך ב-4 שכבות גיל ברצף
- ג. 20 מרכזי פעילות בכ-4 מחוזות של משרד החינוך ב-3 שכבות גיל ברצף.
- נדרש כי לפחות 4 מרכזי פעילות יפעלו במחוז הדרום או במחוז הצפון או בשניהם, או ביישובים שמדד הטיפוח המשרדי שנקבע להם הוא 6 ומעלה.
3. **היקף הפעילות במרכזי הפעילות:** על ארגון הילדים והנוער לקיים לחניכים פעילות סדירה וקבועה, בת 90 דקות, פעמיים בשבוע לפחות.

נספח ג: רשימת מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות

כתובת הדוא"ל	מס' הפקס	מס' הטלפון	הכתובת	שם המנהל	המחוז
yossephki@education.gov.il	04-6500188 04-6500194	04-6500110 04-6500364	בית הממשלה, נצרת עילית 17105	יוסי כייטוב	צפון
einavys@education.gov.il	04-8632642	04-863264	רח' פל-ים 15 א', חיפה משרדי הממשלה	עינב שוורץ	חיפה
rafida@education.gov.il	03-6896424 03-6896425	03-689666	רח' השלושה 2, יד-אליה ת"א 61092	רפי זהן	מרכז
chanash@education.gov.il	03-6896631	03-6896666 03-6896183	רח' השלושה 2, יד אליהו ת"א 61092	חנה שוורץ	תל-אביב
elish2@education.gov.il	08-6263139	08-6263138 08-6263333	קריית הממשלה, רח' התקווה 4, באר שבע	אלי שטרית	דרום
yafati@education.gov.il	02-5601510	02-5601515/6	רח' כנפי נשרים 22, ירושלים	יפה צדקיהו	ירושלים
galalsf@education.gov.il	04-6477435	04-6477428 04-6477427	רח' הגלבוע 5, בניין לב העסקים, נצרת עלית	גילאל ספדי	מגזר ערבי

